

Opinia 01/2026

(przedstawiona na podstawie
art. 322 ust. 1 TFUE)

PL

**w sprawie wniosku
dotyczącego
rozporządzenia
Parlamentu
Europejskiego i Rady
w sprawie ustanowienia
Europejskiego Funduszu
Konkurencyjności
(„EFK”), w tym programu
szczegółowego działań na
rzecz badań naukowych
i innowacji w dziedzinie
obronności, uchylecia
rozporządzeń (UE)
2021/522, (UE) 2021/694,
(UE) 2021/697, (UE)
2021/783 oraz zmiany
rozporządzeń (UE)
2021/696, (UE) 2023/588
i (UE) [EDIP]
(SEC(2025) 555 final;
SWD(2025) 555 final;
SWD(2025) 556 final)**

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Budżet UE
na lata 2028–2034

Spis treści

Punkty

01-12 | Wstęp

01-12 | Dlaczego Trybunał wydał niniejszą opinię?

01-03 | Podstawa prawna

04-12 | Kontekst

13-72 | Najważniejsze informacje o opinii

17-23 | Unijna wartość dodana

24-32 | Dostosowanie celów w zakresie wydatków do ogólnounijnych priorytetów politycznych

33-38 | Elastyczność budżetowa

39-61 | Uproszczenie programu i procedur

39-44 | Jednolity zbiór przepisów i inne uproszczenia proceduralne

45-47 | Zamówienia publiczne, w tym zamówienia przedkomercyjne

48-53 | Zarządzanie bezpośrednie i pośrednie (w tym partnerstwa)

54-55 | Ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania

56-58 | Mechanizmy finansowania

59-61 | Komitety ds. programu

62-64 | Ramy wykonania

65-70 | Zgodność z przepisami, należyte zarządzanie finansami, przejrzystość, rozliczalność i identyfikowalność wydatków

71-72 | Uprawnienia kontrolne Trybunału

73-82 | Uwagi szczegółowe

Załączniki

Załącznik I – Wykaz publikacji Trybunału, do których odniesiono się w niniejszej opinii

Załącznik II – Informacje ogólne

Załącznik III – Najważniejsze parametry proponowanego EFK

Załącznik IV – Istniejące programy, które mają być włączone do EFK

Załącznik V – Wspólne przedsięwzięcia, w tym organy stowarzyszone i agencje wykonawcze w okresie budżetowym UE 2021–2027

Skróty i akronimy

Glosariusz

Wstęp

Dlaczego Trybunał wydał niniejszą opinię?

Podstawa prawna

- 01** Trybunał wydał niniejszą opinię na podstawie art. 322 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ([TFUE](#)), który stanowi podstawę prawną do przyjęcia przepisów finansowych UE, w tym przepisów regulujących przyjmowanie i wykonywanie budżetu UE.
- 02** Wniosek dotyczący rozporządzenia ustanawiającego Europejski Fundusz Konkurencyjności (EFK) – [COM\(2025\) 555 final](#) – został pierwotnie przyjęty przez Komisję Europejską 16 lipca 2025 r., a następnie [sprostowany](#) 1 sierpnia 2025 r. Rada i Parlament Europejski formalnie zwrócili się – odpowiednio 23 września 2025 r. i 6 listopada 2025 r. – do Europejskiego Trybunału Obrachunkowego o przedstawienie uwag na temat tego wniosku.
- 03** Zgodnie z przyznanymi mu uprawnieniami instytucjonalnymi Trybunał wydaje niniejszą opinię z zamiarem wsparcia procesu legislacyjnego. Opinia zawiera uwagi dotyczące proponowanego Funduszu, jeśli chodzi o ogólną koncepcję, realizację finansową, rozwiązania w zakresie kontroli i potencjalne zagrożenia. W [załączniku I](#) zawarto wykaz publikacji Trybunału, do których odniesiono się w niniejszej opinii.

Kontekst

- 04** Konkurencyjność, innowacje i badania naukowe są fundamentem przyszłego dobrobytu Europy. Aby pobudzić zrównoważony wzrost gospodarczy, stworzyć miejsca pracy dobrej jakości i wzmocnić pozycję UE na świecie konieczne jest inwestowanie w naukę,

technologię i przemysł. Proponowane rozporządzenie w sprawie EFK jest jednym z elementów szerszego podejścia Komisji do zwiększenia długoterminowej konkurencyjności Europy, jej suwerenności technologicznej i odporności w odpowiedzi na bieżące wyzwania geopolityczne, gospodarcze i klimatyczne, a także wyzwania związane z obronnością. Według Komisji nowy fundusz ma zapewnić bardziej strategiczne podejście dzięki połączeniu szeregu istniejących instrumentów UE i wprowadzeniu elastycznych ram reagowania kryzysowego. Pozwoli to wesprzeć inwestycje w sektorach strategicznych, takich jak czyste technologie, najbardziej zaawansowane technologie, biotechnologie, a także zdrowie, przestrzeń kosmiczna i obronność, surowce krytyczne oraz przemysł technologii neutralnych emisyjnie.

- 05** Fundusz jest również istotny w kontekście pojawiających się nowych globalnych inicjatyw w zakresie pomocy państwa, w związku z którymi pojawiła się potrzeba zapewnienia większej autonomii finansowej UE i przyspieszonego wsparcia inwestycyjnego. Zamierzeniem Komisji było także uwzględnienie w przedstawionym wniosku przynajmniej części zaleceń zawartych w sprawozdaniu Draghiego z 2024 r. dotyczącym przyszłości europejskiej konkurencyjności oraz w sprawozdaniu Letty z 2024 r. na temat przyszłości jednolitego rynku (pkt 1 uzasadnienia wniosku COM(2025) 555 final).
- 06** Wniosek będący przedmiotem niniejszej opinii jest ściśle powiązany z wnioskiem dotyczącym dziesiątego programu ramowego w zakresie badań naukowych i rozwoju technologicznego (10PR) (wnioskiem dotyczącym programu „Horyzont Europa”). Wspólnie instrumenty te mają zapewnić „płynne przejście od badań podstawowych, przez badania stosowane, po przedsiębiorstwa typu start-up i przedsiębiorstwa scale-up” (uzasadnienie wniosku COM(2025) 543 final). W zaproponowanych przepisach wyraźnie stwierdzono, że zarówno w ramach programu „Horyzont Europa”, jak i EFK można wspierać działania związane z infrastrukturą podwójnego zastosowania. We wniosku w sprawie EFK zaproponowano ponadto utworzenie szczególnego programu działań na rzecz badań naukowych i innowacji w dziedzinie obronności (zob. również opinia 02/2026 w sprawie programu „Horyzont Europa”, pkt 10).
- 07** Zgodnie z planem łączny budżet EFK i programu „Horyzont Europa” ma sięgnąć 409 mld euro (362 mld euro w cenach z 2025 r.), co odpowiada około 21% całkowitego zaproponowanego budżetu wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2028–2034, wynoszącego 1 984 mld euro (1 763 mld euro w cenach z 2025 r.).
- 08** Jak wynika z uzasadnienia wniosku, Komisja proponuje utworzenie instrumentu budżetowego w postaci EFK, aby wzmocnić konkurencyjność i odporność Europy w obszarze technologii i w sektorach strategicznych o kluczowym znaczeniu dla konkurencyjności UE, począwszy od współpracy w zakresie badań naukowych po zwiększanie skali, innowacje, wdrażanie i produkcję w przemyśle i infrastrukturze, w tym

umiejętności, wspierając przy tym projekty i przedsiębiorstwa, w tym MŚP, przedsiębiorstwa typu start-up, większe przedsiębiorstwa, uniwersytety i jednostki badawcze. EFK powinien również być wykorzystywany jako narzędzie uruchamiające i przyciągające inwestycje prywatne, instytucjonalne i krajowe (zob. uzasadnienie wniosku, pkt 1 „Kontekst wniosku”). [Załącznik II](#) zawiera dodatkowe informacje na temat proponowanego Funduszu i jego podstawy prawnej.

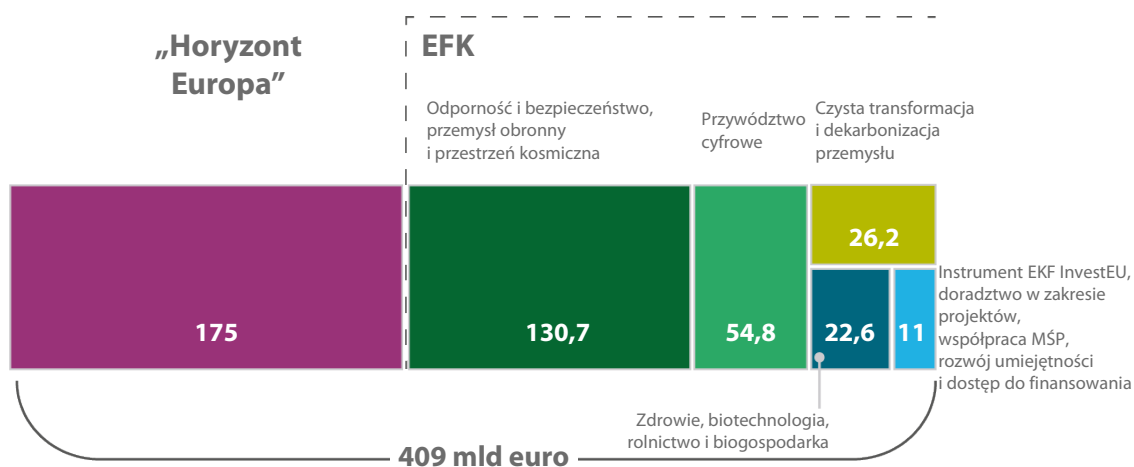
09 Program „Horyzont Europa”, w odniesieniu do którego Trybunał wydał odrębną opinię (zob. opinia 02/2026), zostanie utrzymany jako odrębny program w ramach EFK, przy czym będzie on uregulowany odrębnym rozporządzeniem, a jego budżet zostanie znacznie podwyższony, do około 175 mld euro (155 mld euro w cenach z 2025 r.) ([załącznik IV i rys. 1](#)).

10 14 innych programów z obecnych WRF zostanie pogrupowanych w cztery odrębne segmenty polityki, na które łącznie przypadać będzie kolejne 231,4 mld euro (207,5 mld euro w cenach z 2025 r.) (art. 1, art. 3 ust. 2 i art. 4):

- „Czysta transformacja i dekarbonizacja przemysłu” z budżetem w wysokości około 26,2 mld euro (23,3 mld euro w cenach z 2025 r.), tj. 11% całkowitego budżetu z wyłączeniem programu „Horyzont Europa”;
- „Zdrowie, biotechnologia, rolnictwo i biogospodarka” z budżetem w wysokości około 22,6 mld euro (20 mld euro w cenach z 2025 r.), tj. 9% całkowitego budżetu;
- „Przywództwo cyfrowe” z budżetem w wysokości około 54,8 mld euro (48,5 mld euro w cenach z 2025 r.), czyli 22% całkowitego budżetu;
- „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna” z budżetem w wysokości około 130,7 mld euro (115,7 mld euro w cenach z 2025 r.), tj. 53% całkowitego budżetu.

Ponadto na działania przekrojowe realizowane w szczególności w ramach Instrumentu EFK InvestEU przewidziano finansowanie w wysokości 11,0 mld euro (9,7 mld euro w cenach z 2025 r.), tj. 5% całkowitego budżetu.

Rys. 1 | Przydziały na poszczególne priorytety w ramach EFK na lata 2028–2034 (w mld euro, w cenach bieżących)

Źródło: Komisja Europejska. Kwoty podano w cenach bieżących.

- 11** Ponadto funkcjonujący obecnie Fundusz Innowacyjny pozostanie odrębnym programem w ramach EFK i zapewni dodatkowe finansowanie w wysokości około 41 mld euro (35 mld euro w cenach z 2025 r.) na cele związane z konkurencyjnością.
- 12** Jeśli okaże się to konieczne do osiągnięcia założonych celów, EFK i program „Horyzont Europa” mogą być wdrażane za pośrednictwem wspólnych przedsięwzięć. Uzupełnieniem wniosków ustawodawczych dotyczących tych dwóch instrumentów ma być odrębny pojedynczy akt prawny, którym ustanowiono by wspólne przedsięwzięcia, mając na uwadze, że ich „liczba [...] powinna być jak najbardziej ograniczona” (motyw 13).

Najważniejsze informacje o opinii

- 13** Trybunał sformułował szereg kluczowych uwag w odniesieniu do proponowanego rozporządzenia. Zostały one podsumowane poniżej i omówione szerzej w dalszej części niniejszej sekcji.

Ramka 1

Najważniejsze spostrzeżenia Trybunału w skrócie

- **Unijna wartość dodana.** Inwestycje w obszary priorytetowe na szczeblu UE, takie jak transformacja ekologiczna i cyfrowa, odporność i konkurencyjność, mają znaczenie strategiczne, a państwa członkowskie nie są w stanie zrealizować ich w pojedynkę. Nie da się osiągnąć możliwie jak najwyższej unijnej wartości dodanej ani wykorzystać jej w procesie opracowywania budżetu, jeśli nie zostanie ona odpowiednio oceniona i zdefiniowana, a definicja ta nie będzie spójnie stosowana.
- **Dostosowanie celów w zakresie wydatków do ogólnounijnych priorytetów politycznych.** We wniosku dotyczącym rozporządzenia w sprawie EFK nie określono środków służących osiągnięciu celów europejskiego semestru ani tego, w jaki sposób zapewnione zostaną przeglądowe informacje na temat unijnych i krajowych strumieni finansowania. Komisja powinna określić, w jaki sposób wniosek ma przyczynić się do rozwiązania problemu strategicznych zależności UE, a także powinna uwzględnić to, że finansowanie UE na rzecz konkurencyjności ma opierać się na zasadach wymienionych w pkt 15 niniejszej opinii.

- **Elastyczność budżetowa.** Wniosek ma na celu zwiększenie elastyczności budżetowej za pomocą szeregu środków. Ponadto określono w nim model wdrażania instrumentu InvestEU z udziałem różnych podmiotów. Komisja powinna doprecyzować zakres zasobów z PPKR, które mają być przeznaczone na EFK, i skutki, jakie wiążą się z ich udostępnieniem dla stosowania zasad pomocy państwa, a także powinna ustalić wysokość opłat za zarządzanie na stosunkowo niskim poziomie oraz określić minimalne wymogi dotyczące możliwości ponownego wykorzystania środków.
- **Uproszczenie programu i procedur.** Trybunał z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie jednolitego zbioru przepisów, zharmonizowanych płatności, ujednoliconej wymiany danych i szeroko zakrojonych uproszczeń, ale zwraca się do Komisji, by doprecyzowała pewne kluczowe elementy wniosku takie jak tzw. pieczęć konkurencyjności i wytyczne dotyczące ryzyka związanego z zamówieniami publicznymi. Trybunał z zadowoleniem przyjmuje również zamiar udostępnienia dodatkowego finansowania na rzecz projektów IPCEI, ale zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia poszanowania zasad równego traktowania i ograniczenia zakłóceń na rynku. Ponadto apeluje, by Komisja ponownie rozważyła, czy finansowanie niepowiązane z kosztami jest odpowiednie w przypadku większości wydatków na badania naukowe i innowacje.
- **Ramy wykonania.** We wniosku dotyczącym EFK nie przewidziano obowiązków w zakresie sporządzania sprawozdania z wykonania i przeprowadzania oceny *ex post* Funduszu, o których to obowiązkach jest mowa w ramach wykonania budżetu na okres po 2027 r. Ramy te będą przedmiotem oddzielnej opinii Trybunału.
- **Zgodność z przepisami, przejrzystość, rozliczalność i identyfikowalność w odniesieniu do wydatkowanych środków.** Oczekuje się, że w ramach EFK wykorzystywane będą różne modele realizacji i finansowania oraz że Fundusz będzie w większym stopniu opierać się na innowacyjnych podejściach, takich jak zamówienia przedkomercyjne lub finansowanie niepowiązane z kosztami, co wiąże się z dodatkowym ryzykiem braku zgodności z przepisami. Komisja musi zapewnić zgodność z przepisami, przejrzystość, rozliczalność i identyfikowalność w odniesieniu do wydatkowanych środków.
- **Uprawnienia kontrolne Trybunału.** Komisja będzie zarządzała budżetem EFK bezpośrednio (w tym za pośrednictwem agencji wykonawczych) lub pośrednio (za pośrednictwem wspólnych przedsięwzięć), a zatem Trybunał będzie miał pełne uprawnienia kontrolne w odniesieniu do wszystkich form finansowania badań naukowych i innowacji.

14 Według Komisji EFK będzie ściśle powiązany z programem „Horyzont Europa”. Oba te mechanizmy łącznie zapewnią możliwości finansowania badań naukowych i innowacji

w płynny sposób na różnych etapach, od wstępnego pomysłu po wprowadzenie na rynek (zob. uzasadnienie wniosku, pkt 1 „Kontekst wniosku” oraz motyw 53). Z EFK mogą również być finansowane działania badawcze w ramach specjalnego programu na rzecz badań naukowych w dziedzinie obronności objętego segmentem polityki „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna”.

- 15** Komisja jest zdania, że dzięki utworzeniu dwóch odrębnych funduszy (EFK i programu „Horyzont Europa”) można wyraźniej rozdzielić zakresy działań finansowanych z tych instrumentów. Będą one bowiem ukierunkowane na różne cele, przy czym zapewniona zostanie elastyczność i finansowanie dostosowane do potrzeb. Taki podział może jednak prowadzić do zbytniego rozdrobnienia i pokrywania się zakresów podejmowanych inicjatyw oraz niepotrzebnej złożoności administracyjnej. Może to osłabić koordynację i synergię między unijną polityką w zakresie badań naukowych i innowacji oraz polityką przemysłową. Komisja powinna dokładniej wyjaśnić powody przedstawienia dwóch odrębnych wniosków.
- 16** W [załączniku III](#) przedstawiono przegląd najważniejszych parametrów, jakie Komisja zaproponowała w odniesieniu do EFK, aby uprościć jego wdrażanie i zapewnić przy tym większą elastyczność. Na tym etapie trudno jest ocenić, czy wszystkie proponowane środki będzie można rzeczywiście wdrożyć, ze względu na brak bardziej szczegółowych informacji na temat proponowanych przepisów i wytycznych dotyczących ich wdrażania. Ogólnie rzecz biorąc – jak Trybunał wspominał już w [dokumencie analitycznym z 2018 r.](#) przygotowanym przed WRF na lata 2021–2027 – uzgodnienie i zastosowanie definicji unijnej wartości dodanej byłoby z korzyścią dla jakości debaty publicznej i podejmowania decyzji na temat kolejnych WRF. Brak takiej definicji stanowi problem i w związku z tym Trybunał ponownie podnosi tę kwestię w odniesieniu do omawianego wniosku.

Unijna wartość dodana

- 17** Pojęcie unijnej wartości dodanej jest wymienione jako zasada przewodnia w uzasadnieniu wniosku oraz w ocenie skutków finansowych i cyfrowych regulacji. Unijna wartość dodana oznacza przede wszystkim zdolność UE do osiągania rezultatów, których państwa członkowskie nie są w stanie osiągnąć samodzielnie, dzięki zwiększonej skali, współpracy transgranicznej i strategicznemu ukierunkowaniu działań.
- 18** Według Komisji unijna wartość dodana EFK zostanie zmaksymalizowana dzięki łączeniu zasobów, wykorzystaniu inwestycji prywatnych oraz wspieraniu projektów od etapu badań po wdrożenie (pkt 1.6 struktury wniosku, pkt 2 uzasadnienia, motyw 58 i art. 49).

- 19** Jak wynika z wniosku, EFK będzie obejmował cztery segmenty polityki (art. 3), z których trzy odpowiadają wyzwaniom transgranicznym – są to: transformacja ekologiczna i cyfrowa, odporność i konkurencyjność. Ponadto EFK będzie ukierunkowany na inwestycje w obszarach priorytetowych na szczeblu UE oraz w obszarach o znaczeniu strategicznym dla UE (motyw 2), których państwa członkowskie nie są w stanie skutecznie zrealizować samodzielnie (motyw 6). We wniosku przewidziano również możliwość ukierunkowania finansowania z EFK na dobra publiczne o skali unijnej (motyw 58, art. 3 i 19), czyli inwestycje i zdolności, które przynoszą korzyści na szczeblu UE, wykraczające poza to, co państwa członkowskie mogłyby osiągnąć, działając w pojedynkę. We wniosku odniesiono się również do zasad takich jak proporcjonalność i pomocniczość – stwierdzono, że realizując działania na szczeblu UE, można osiągnąć korzyści skali, zapewnić współpracę transgraniczną i zapobiegać rozdrobnieniu podejść krajowych.
- 20** Biorąc to pod uwagę, Komisja przyjęła we wniosku, iż EFK z założenia przyczyni się do osiągnięcia unijnej wartości dodanej. W związku z tym postanowiono, że unijna wartość dodana nie będzie stanowiła formalnego kryterium wyboru lub udzielenia zamówienia w przypadku działań finansowanych z EFK.
- 21** Już w swoim [przeglądzie 03/2025](#) Trybunał podkreślił, że aby koncepcja unijnej wartości dodanej była w pełni skuteczna, powinna być tak samo rozumiana przez wszystkie instytucje unijne oraz powinna zostać zapisana w odpowiedniej deklaracji politycznej lub w przepisach prawa UE. Innymi słowy unijną wartość dodaną będzie można skutecznie mierzyć jedynie wtedy, gdy zostanie ona jasno zdefiniowana, a jej definicja będzie stosowana w spójny sposób. W komunikacie pt. „Droga ku następnym wieloletnim ramom finansowym” opublikowanym w lutym 2025 r. Komisja stwierdziła, że przyszły budżet UE powinien koncentrować się na wspólnych wyzwaniach, w przypadku których finansowanie na szczeblu europejskim przynosi największą wartość dodaną. Trybunał odnotowuje jednak, że ani w obowiązujących przepisach prawnych UE, ani we wnioskach Komisji dotyczących kolejnych WRF nie wprowadzono definicji pojęcia unijnej wartości dodanej.
- 22** Trybunał przypomina również, że w [przeglądzie 03/2025](#) odnotował, iż Komisja nie przeprowadziła jeszcze oceny [unijnej wartości dodanej](#) obecnie realizowanych programów na lata 2021–2027 (w tym programów, które mają zostać włączone do proponowanego EFK). Ponadto choć uruchomienie środków prywatnych i krajowych jest głównym celem EFK, odnośny wniosek nie zawiera szczegółowych informacji na temat wielkości finansowania, które ma zostać uruchomione, ani na temat sposobu uruchomienia tych środków.
- 23** Ogólnie rzecz biorąc – jak Trybunał wspomniał już w [dokumencie analitycznym z 2018 r.](#) przygotowanym przed WRF na lata 2021–2027 – uzgodnienie i zastosowanie definicji unijnej wartości dodanej byłoby z korzyścią dla jakości debaty publicznej i podejmowania

decyzji na temat kolejnych WRF. Trybunał ponownie wyraża to zastrzeżenie w kontekście zbliżających się etapów negocjowania i przyjmowania wniosków dotyczących WRF na okres po 2027 r.

Dostosowanie celów w zakresie wydatków do ogólnounijnych priorytetów politycznych

- 24** We wniosku przewidziano, że wydatki z EFK będą dostosowane do ogólnounijnych celów, a jednocześnie mają one uwzględniać specyfikę krajową i regionalną i być zgodne z wymogami dotyczącymi przejrzystości i równego traktowania. EFK będzie wykorzystywany w szczególności do finansowania działań, które służą rozwiązaniu powtarzających się problemów strukturalnych, takich jak luka innowacyjna i dekarbonizacja, a także działań dotyczących cyfryzacji, które często są wymieniane w ramach europejskiego semestru (motywy 3, 8, 22, 34 i 47, art. 7 oraz pkt 1 i 2 uzasadnienia).
- 25** Trybunał odnotowuje jednak, że we wniosku nie ma wyraźnego odniesienia do procesu europejskiego semestru, który stanowi podstawowe ramy unijne służące do koordynacji polityki gospodarczej i społecznej oraz nadzoru nad tymi politykami. Chociaż reformy strukturalne mają być realizowane pośrednio w ramach określonych segmentów polityki, w szczególności w ramach segmentów „Czysta transformacja” i „Odporność”, we wniosku nie wyjaśniono, w jaki sposób zapewniona zostanie zgodność z europejskim semestrem, będącym ważnym mechanizmem koordynacji na szczeblu UE.
- 26** Ponadto w [sprawozdaniu specjalnym 07/2021](#) Trybunał zwrócił uwagę na fakt, że cele i oddziaływanie szeregu istotnych działań wspierających korzystanie z unijnych usług kosmicznych nie były jasne, a Komisja jedynie częściowo wykorzystywała możliwości promowania tych usług za pomocą przepisów i norm unijnych. Trybunał jest zdania, że wniosek ustawodawczy będący przedmiotem niniejszej opinii stanowi dobrą okazję do zaradzenia tym niedociągnięciom.
- 27** Ponadto w toku kilku kontroli Trybunał zwrócił uwagę na zależności i słabości, z którymi UE boryka się w kluczowych sektorach (zob. na przykład [sprawozdanie specjalne 03/2022](#), [sprawozdanie specjalne 15/2023](#), [sprawozdanie specjalne 11/2024](#) i [sprawozdanie specjalne 12/2025](#)). W tym kontekście Trybunał uważa, że Komisja powinna wyjaśnić, w jaki sposób wniosek przyczyni się do przezwyciężenia strategicznych zależności UE (zgodnie z motywami 28 i 30 wniosku).

- 28** Trybunał odnotowuje ponadto, że jeden z segmentów polityki przewidzianych we wniosku – „Odporność i bezpieczeństwo, przemysł obronny i przestrzeń kosmiczna” (art. 1 ust. 2 lit. d)) – odpowiada za ponad połowę (53%) proponowanego finansowania, jakie ma zostać udostępnione z EFK, a zatem jest to największy segment w ujęciu budżetowym (zob. pkt [10](#)). Łączy on cztery programy UE, które przyczyniają się do zwiększenia konkurencyjności UE w dziedzinie obronności, a mianowicie Europejski Fundusz Obronny, rozporządzenie w sprawie wspierania produkcji amunicji, instrument na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy oraz Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego (EDIP). Struktura ta znalazła odzwierciedlenie w filarze II, o którym jest mowa we wniosku dotyczącym programu „Horyzont Europa” (zob. również opinia 02/2026 w sprawie programu „Horyzont Europa”, pkt 44).
- 29** W swojej [opinii 02/2024](#) Trybunał zauważył, że finansowanie unijne na rzecz wspierania mobilności wojskowej i zdolności obronnych nie było współmierne do wyznaczonych celów. W związku z tym zwrócił się do Komisji, by w ramach kolejnych WRF rozważyła uzupełnienie Strategii na rzecz europejskiego przemysłu obronnego długoterminową strategią finansowania EDIP. Wniosek w sprawie EFK stanowi krok w tym kierunku. Trybunał przyznaje, że technologie kosmiczne mają kluczowe znaczenie dla technologii obronnych i technologii podwójnego zastosowania, lecz uważa, że Komisja powinna przedstawić przynajmniej orientacyjny podział tego segmentu polityki na polityki i komponenty cząstkowe.
- 30** Ogólnie rzecz biorąc – i zgodnie z konkluzją zawartą w [sprawozdaniu specjalnym 18/2025](#) – Trybunał uważa, że wniosek Komisji nie zapewnia odpowiedniej podstawy do analizy potrzeb i zagrożeń, którym budżet UE powinien być w stanie sprostać, przy czym wysokość budżetu UE wynosi mniej niż 1% PKB UE, a zatem można z niego sfinansować jedynie niewielką część ogólnych potrzeb inwestycyjnych w państwach członkowskich. Ponadto w toku kilku wcześniejszych kontroli Trybunał wykrył niedociągnięcia w koordynacji między unijnymi i krajowymi strumieniami finansowania, o których mowa również w motywie 87 wniosku (zob. na przykład [sprawozdanie specjalne 15/2022](#), [sprawozdanie specjalne 12/2025](#), [sprawozdanie specjalne 11/2024](#), [sprawozdanie specjalne 15/2023](#), [sprawozdanie specjalne 23/2022](#) i [przegląd 05/2025](#)). Nie jest jasne, w jaki sposób Komisja zamierza uzyskać pełny i skonsolidowany ogłęd, jeśli chodzi o różne unijne i krajowe strumienie finansowania, a w szczególności te, z których wspierane są sektory finansowane z EFK. Utrudnia to właściwe ukierunkowanie EFK i innych instrumentów UE oraz zapewnienie komplementarności. Sprawia też, że trudno uniknąć pokrywania się zakresów unijnych i krajowych instrumentów finansowania. W tym względzie Trybunał odnotowuje, że niektóre inwestycje, np. inwestycje w zakresie mobilności wojskowej, kwalifikują się również do finansowania z innych instrumentów UE, w tym nowo zaproponowanego

instrumentu „Łącząc Europę” lub na podstawie rozporządzenia w sprawie planów partnerstwa krajowego i regionalnego (PPKR).

- 31** Jeśli chodzi o dziedzinę polityki przemysłowej i konkurencyjności, kontrolerzy Trybunału ustalili, że stosowane praktyki często prowadzą do tego, iż wartości docelowe UE są ustalane arbitralnie i w wielu przypadkach nie są osiąganym, a finansowanie unijne przeznaczone na ich osiągnięcie odpowiada jedynie niewielkiemu ułamkowi ogólnych potrzeb (zob. na przykład [sprawozdanie specjalne 03/2022](#) i [sprawozdanie specjalne 12/2025](#)). W tym kontekście Trybunał odnotowuje, że Komisja zamierza wykorzystać narzędzie koordynacji konkurencyjności do zapewnienia synergii z wcześniej przydzielonymi środkami na szczeblu krajowym i regionalnym, głównie w ramach PPKR (zob. [ramka 2](#)). Trybunał uważa jednak, że Komisja powinna doprecyzować kwestię koordynacji działań. W tym celu powinna m.in. przewidzieć prowadzenie regularnego, ustrukturyzowanego dialogu z państwami członkowskimi, uregulować kwestię ustalania wspólnych priorytetów i wprowadzić wymogi w zakresie dzielenia się informacjami (zob. również pkt [25](#)).

Ramka 2

Narzędzie koordynacji konkurencyjności

29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała komunikat pt. „[Kompas konkurencyjności dla UE](#)”, który ma służyć jako strategiczne ramy wyznaczające kierunek jej działań politycznych i legislacyjnych na najbliższe pięć lat. Zapowiedziała również, że zamierza zaproponować nowe narzędzie koordynacji konkurencyjności, które ułatwi działania podejmowane wspólnie z państwami członkowskimi w zakresie wspólnych priorytetów dotyczących konkurencyjności w strategicznie ważnych obszarach i w odniesieniu do projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.

- 32** Ponadto Trybunał jest zdania, że w proponowanym rozporządzeniu w sprawie EFK należy wyraźniej stwierdzić, iż finansowanie UE na rzecz konkurencyjności będzie opierać się na zasadach związanych z: doskonałością lub jakością proponowanych działań, ich oczekiwanym oddziaływaniem (np. możliwymi korzyściami społecznymi oraz skalą i trwałością proponowanych działań) oraz aspektami związanymi z ich wdrażaniem. W przypadku EFK aspekty te powinny dotyczyć zarówno wykonalności, jak i skalowalności (takie jak plan prac w ramach danego projektu, zaangażowane podmioty, skuteczność proponowanego podejścia lub potencjał wprowadzenia do produkcji przemysłowej).

Elastyczność budżetowa

- 33** Zgodnie z wnioskiem Komisji EFK ma przyczynić się do zwiększenia elastyczności budżetowej dzięki łączeniu zasobów w ramach czterech segmentów Funduszu, przyspieszeniu procedur, uproszczeniu dostępu i struktur zarządzania oraz wprowadzeniu jednolitego zbioru przepisów (motyw 82 i sekcja 2).
- 34** Proponowany EFK ma zapewnić zarówno długoterminową stabilność, jak i zdolność do szybkiej realokacji środków między obszarami polityki (motywy 4 i 41 oraz pkt 1 i 3 uzasadnienia). W związku z tym Trybunał odnotowuje, że państwa członkowskie, instytucje, organy, urzędy i agencje UE, państwa niebędące członkami UE, organizacje międzynarodowe, międzynarodowe instytucje finansowe i inne osoby trzecie mogą „wnieść dodatkowe wkłady finansowe lub niefinansowe na rzecz EFK”. W tym kontekście we wniosku odniesiono się w szczególności do zasobów z PPKR, w tym możliwości wykorzystania tych zasobów do wspierania wybitnych projektów, które nie mogły zostać sfinansowane z innych źródeł, zwiększenia udziału niedostatecznie reprezentowanych państw członkowskich lub regionów oraz zmniejszenia obciążeń administracyjnych dzięki scentralizowaniu procedury wyboru (art. 5). Nie jest jednak jasne, w jaki sposób miałyby to być realizowane w praktyce, co stwarza ryzyko nakładania się zakresów działań, podwójnego finansowania i podwójnej sprawozdawczości. Ryzyko to należy ograniczyć, wprowadzając jasne zasady dotyczące monitorowania i sprawozdawczości.
- 35** Ponadto – inaczej niż w obecnym okresie (art. 26 [rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów](#)) – nie zaproponowano żadnego pułapu dla przesunięć środków. Zazwyczaj fundusze, którymi Komisja zarządza bezpośrednio (jak w przypadku proponowanego EFK), są wyłączone z obowiązku stosowania unijnych zasad pomocy państwa. Jeśli jednak środki przesunięte przez państwa członkowskie pozostaną przydzielone na działania w tym samym kraju, pojawia się pytanie, w jakim zakresie do przesuniętych kwot należy stosować zasady pomocy państwa, a jeśli należałoby je stosować, to czy można skorzystać z procedur uproszczonych. Trybunał uważa, że Komisja powinna wyjaśnić te kwestie.
- 36** Ponadto we wniosku zapisano, że w ramach Instrumentu InvestEU udostępnione zostaną gwarancje budżetowe i instrumenty finansowe w celu uruchomienia dodatkowych inwestycji w całej Unii, by wspierać europejską konkurencyjność w strategicznych technologiach, usługach i sektorach (motyw 67). We wniosku określono również szeroki i elastyczny model wdrażania Instrumentu InvestEU przez wspólnotę partnerów wykonawczych, obejmującą m.in. grupę EBI, międzynarodowe instytucje finansowe, krajowe banki i instytucje prorozwojowe oraz – w wyjątkowych przypadkach – podmioty podlegające prawu prywatnemu państwa członkowskiego lub prawu unijnemu (art. 25). W tym względzie Trybunał zwraca uwagę, że Komisja powinna zapewnić, by opłaty za zarządzanie zostały ustalone na stosunkowo niskim poziomie (zob. również pkt [52](#)).

- 37** Zgodnie z art. 5 wniosku środki powracające z EFK oraz z wcześniej wdrażanych instrumentów finansowych i gwarancji budżetowych zostaną wykorzystane jako zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel i przeznaczone na rzecz osiągnięcia celów EFK. Niemniej Trybunał zwrócił już uwagę w toku wielu wcześniejszych kontroli (na przykład w [sprawozdaniu specjalnym 03/2019](#), [sprawozdaniu specjalnym 06/2021](#), [sprawozdaniu specjalnym 05/2023](#) i [sprawozdaniu specjalnym 24/2025](#)), że możliwości ponownego wykorzystania środków w ramach instrumentów finansowych nie są w pełni wykorzystywane (innymi słowy, dostępne środki finansowe mogłyby zostać wykorzystane na pożyczki, gwarancje lub udziały kapitałowe w trakcie realizacji programu więcej razy, niż rzeczywiście ma to miejsce). Trybunał uważa, że aspekt ten wymaga dalszego wyjaśnienia przez Komisję.
- 38** Zgodnie z art. 21 wniosku Instrument EFK InvestEU będzie wdrażany z wykorzystaniem kwoty minimalnej, którą można zwiększyć o wkłady z programów prac w segmentach EFK oraz z innych programów UE. Wkłady na tworzenie rezerw na gwarancje budżetowe i finansowanie instrumentów finansowych nie są zatem z góry określone. Trybunał jest zdania, że we wniosku nie wyjaśniono wystarczająco sposobu przydzielania środków w ramach gwarancji budżetowej lub instrumentów finansowych, w szczególności gdy wsparcie jest łączone z bezzwrotnym wsparciem w ramach działania łączonego lub gdy jego wdrożenie zostało powierzone podmiotom prawa prywatnego. W szczególności, w przeciwieństwie do wcześniejszych programów obejmujących gwarancje budżetowe, w proponowanym programie nie określono żadnego docelowego efektu mnożnikowego, który pozwoliłby zmierzyć wielkość uruchomionych inwestycji. Może to utrudnić skuteczne monitorowanie i ocenę oddziaływania instrumentu. W [sprawozdaniu specjalnym 07/2025](#) Trybunał zalecił, aby Komisja składała sprawozdania dotyczące kwoty uruchomionych inwestycji w oparciu o finansowanie wspierane ze środków UE, podpisane i wypłacone odbiorcom końcowym.

Uproszczenie programu i procedur

Jednolity zbiór przepisów i inne uproszczenia proceduralne

- 39** Proponowane rozporządzenie w sprawie EFK miałoby stanowić jednolity zbiór przepisów regulujących zarówno program „Horyzont Europa”, jak i EFK. Ma ono także określać ujednolicone warunki płatności w odniesieniu do dotacji i instrumentów finansowych (gwarancji, pożyczek lub inwestycji kapitałowych) oraz przewiduje wprowadzenie pojedynczego punktu dostępu dla uczestników, ułatwiając tym samym dostęp do finansowania unijnego (art. 6). Powyższe propozycje stanowią odpowiedź na sugestie dotyczące wprowadzenia uproszczeń i wypracowania synergii oraz mogą pomóc

w wyeliminowaniu niedociągnięć, na które kontrolerzy zwracali uwagę w swoich poprzednich sprawozdaniach (np. w [sprawozdaniu specjalnym 07/2024](#)), wobec czego Trybunał przyjmuje je z zadowoleniem. Pragnie jednak podkreślić, że aby faktycznie dokonać uproszczeń, nie wystarczy samo przyjęcie jednolitych zasad. Konieczne jest również ich dostosowanie lub standaryzacja, a także ustanowienie procedur, które będą konsekwentnie stosowane, oraz korzystanie ze wspólnych systemów informatycznych. Trybunał zwraca też uwagę, że w praktyce stosowanie jednolitego zbioru przepisów w obszarze wydatków tak szerokim i zróżnicowanym jak obszar objęty EFK może wiązać się z trudnościami.

- 40** Trybunał z zadowoleniem przyjmuje również propozycję Komisji, aby zestaw narzędzi EFK zastąpił wiele różnych narzędzi inżynierii finansowej, z których część wcześniej działała poza budżetem lub na odrębnych zasadach, oraz aby połączyć instrumenty, które wcześniej były rozproszone (dotacje, gwarancje, inwestycje kapitałowe, instrumenty łączone), w jedne ramy budżetowe (rozdział II). Takie połączenie instrumentów powinno zmniejszyć liczbę przypadków, w których konieczne byłoby korzystanie z doraźnych inicjatyw pozabudżetowych, i potencjalnie stanowi krok w kierunku uproszczenia. Niemniej na tę chwilę nie wiadomo, czy rozwiązania te przyniosą założone korzyści.
- 41** We wniosku zaproponowano utworzenie tzw. pieczęci konkurencyjności. Ubiegający się o finansowanie promotorzy projektów, którym przyznano by taką pieczęć, mogliby skorzystać z finansowania łączonego (zob. uzasadnienie, motyw 47 i art. 8), a także uproszczonego procesu składania wniosków, dzięki czemu cała procedura mogłaby być dla nich bardziej zrozumiała. Komisja powinna jednak doprecyzować sposób funkcjonowania tych mechanizmów w praktyce oraz sposób, w jaki w przedmiotowym wniosku wzięta pod uwagę wnioski wyciągnięte przy realizacji podobnych inicjatyw (takich jak pieczęć suwerenności (pieczęć STEP) lub pieczęć doskonałości). W tym kontekście Trybunał zwraca szczególną uwagę na potrzebę dostosowania zasad pomocy państwa (zob. na przykład [sprawozdanie specjalne 23/2022](#) i [opinia 02/2025](#)).
- 42** Komisja powinna również wyjaśnić, czy pieczęć konkurencyjności ma pomagać projektom już finansowanym z EFK w uzyskaniu dodatkowego finansowania (z innych źródeł unijnych lub krajowych), czy też ma pozwolić zapewnić alternatywne finansowanie na rzecz projektów, którym przyznano taką pieczęć, ale które nie zostały sfinansowane ze względu na ograniczenia budżetowe EFK. W tym względzie Trybunał zaznacza, że w odniesieniu do programu „Horyzont Europa” Komisja zaproponowała jedynie tę drugą możliwość (zob. art. 8 ust. 3 wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie programu „Horyzont Europa”). Podobnego doprecyzowania brakuje w proponowanym rozporządzeniu w sprawie EFK.

- 43** Jak Trybunał odnotował już wcześniej w kilku swoich sprawozdaniach, istnieje również potrzeba uproszczenia i ułatwienia dostępu do finansowania unijnego. Art. 6 proponowanego rozporządzenia stanowi, że z finansowania łączonego i kumulacyjnego oraz łatwiejszego dostępu do finansowania (wynikającego z tego, że EFK obejmuje mniejszą liczbę lepiej zintegrowanych instrumentów) można skorzystać w przypadku działań realizujących wszystkie cele polityki, w tym w obszarach czystej technologii i polityki przemysłowej. Jest to krok naprzód w kierunku zmniejszenia fragmentacji finansowania. Trybunał z zadowoleniem przyjmuje również propozycję utworzenia pojedynczego punktu dostępu, który powinien ułatwić proces ubiegania się o finansowanie zwłaszcza małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP) oraz przedsiębiorstwom typu start-up.
- 44** Ponadto, aby uprościć procedury udzielania zamówień, Komisja proponuje stosowanie w uzasadnionych przypadkach minimalnych wymogów określonych w rozporządzeniu finansowym (art. 12 ust. 4). Różni się to od podejścia tradycyjnie stosowanego w tym obszarze budżetu UE, polegającego na ogłaszaniu otwartych zaproszeń do składania wniosków w oparciu o jasno określone kryteria i szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu oceniania tych wniosków. Wnioski są oceniane przez niezależnych ekspertów zewnętrznych i klasyfikowane według uzyskanej punktacji, a te, które zostaną najwyższej ocenione, otrzymują finansowanie. Natomiast w odniesieniu do EFK, jak wynika z art. 12 ust. 5 proponowanego rozporządzenia, możliwe byłoby przyznanie finansowania bez ogłoszenia zaproszenia do składania wniosków. Z kolei art. 12 ust. 9 przewiduje, że komisje oceniające nie muszą składać się wyłącznie z niezależnych ekspertów zewnętrznych. Zwiększa to swobodę decyzyjną Komisji i instytucji wdrażających przy wyborze projektów. Komisja powinna doprecyzować konkretne okoliczności, w których podejścia te byłyby stosowane, oraz określić, jakie mechanizmy zamierza wprowadzić w tych przypadkach, aby zagwarantować przestrzeganie zasad przejrzystości i równego traktowania.

Zamówienia publiczne, w tym zamówienia przedkomercyjne

- 45** Komisja proponuje uproszczenie procedur udzielania zamówień publicznych na innowacyjne rozwiązania, tak by usprawnić i przyspieszyć wdrażanie działań na rzecz konkurencyjności (art. 15 i 20). Przepisy dotyczące zamówień publicznych, do których muszą stosować się beneficjenci, są jednak ustalane na szczeblu krajowym na podstawie dyrektyw UE. Z kolei w przypadku zamówień udzielanych przez organy UE są one określone w rozporządzeniu finansowym. Nie ma zatem przepisów, które odnosiłyby się do pojedynczych funduszy takich jak EFK. W związku z tym Komisja powinna wyjaśnić zakres wytycznych, które zamierza wydać dla beneficjentów funduszy UE.
- 46** W dziedzinie badań naukowych i innowacji szczególną rolę mają odgrywać zamówienia przedkomercyjne (zdefiniowane w art. 2). Często wiążą się one z zakupem prototypowych

rozwiązań pierwszych w swoim rodzaju. Zastosowanie mogą mieć również szczególne warunki dotyczące miejsca świadczenia zamawianych usług, towarów lub robót (art. 10) oraz własności rezultatów i dostępu do nich. Zarówno we wniosku w sprawie programu „Horyzont Europa”, jak i wniosku w sprawie EFK wskazano konkretnie zamówienia publiczne, a w szczególności zamówienia przedkomercyjne, jako instrument, który mają stosować beneficjenci, Komisja i inne podmioty wdrażające. Wniosek przewiduje, że w programach prac i dokumentach zaproszeń do składania wniosków określone zostaną bardziej techniczne szczegóły dotyczące wykonania budżetu w odniesieniu do całego zestawu polityk wspieranych z EFK, w tym szczegółowe kryteria kwalifikowalności i kryteria wyboru w zależności od instrumentu wykonania budżetu, niezależnie od tego, czy jest to dotacja, czy zamówienie (motyw 50). Jeżeli chodzi o politykę w dziedzinie bezpieczeństwa, w art. 81 wniosku własność produktów końcowych przypisano Unii, natomiast w art. 54 i 70 ustanowiono zasady dotyczące własności aktywów w dziedzinie obronności i aktywów kosmicznych. Kwestii tej jednak nie doprecyzowano w odniesieniu do innych obszarów objętych EFK.

- 47** Ponadto, choć przedkomercyjne zamówienia publiczne oferują korzyści związane z wczesnym dostępem do innowacyjnych rozwiązań i technologii, wiążą się one również z określonym ryzykiem. Wynika ono głównie z niepewności i wieloetapowego charakteru takich zamówień i może utrudniać zagwarantowanie optymalnego wykorzystania środków finansowych i rozliczalności. W związku z tym Komisja powinna wydać szczegółowe wytyczne, aby zapewnić, by nabyte towary i usługi były zgodne z priorytetami polityki UE i zidentyfikowanymi potrzebami, proces udzielania zamówień był przejrzysty, konkurencyjny i wolny od konfliktów interesów, prawa własności intelektualnej były odpowiednio zarządzane, a także by istniały wystarczające dowody wskazujące, że opracowane rozwiązania będą mogły później zostać wprowadzane na rynek, oraz by były one odpowiednio wdrażane.

Zarządzanie bezpośrednie i pośrednie (w tym partnerstwa)

- 48** EFK ma być wdrażany w trybie zarządzania bezpośredniego lub pośredniego (zob. sekcja 2 oceny skutków finansowych i cyfrowych regulacji „Środki zarządzania” oraz art. 12 ust. 2 wniosku). Taki sam sposób wdrażania został przewidziany również w przypadku programu „Horyzont Europa”.
- 49** EFK będzie realizowany w ramach programów prac, które będą obejmować w ich specjalnej dedykowanej części działania oparte na współpracy w zakresie badań naukowych i innowacji oraz budżet przeznaczony na ich realizację (art. 15 ust. 2). Opracowane zostaną wspólne programy prac dotyczące działań opartych na współpracy w zakresie badań naukowych i innowacji, łączące finansowanie z EFK i programu

„Horyzont Europa”. We wniosku nie wskazano jednak, czy kryteria przyznawania finansowania z EFK zostaną określone w programach prac, czy w konkretnych zaproszeniach do składania wniosków. Trybunał wzywa Komisję do wyjaśnienia tej kwestii.

- 50** Część EFK objęta zarządzaniem bezpośrednim będzie wdrażana za pośrednictwem agencji wykonawczych ustanowionych zgodnie z [rozporządzeniem Rady nr 58/2003](#) (art. 6 oraz pkt 1.7 struktury wniosku). Ponieważ sposób funkcjonowania proponowanych programów znacznie różni się od tych wdrażanych aktualnie, Trybunał zauważa, że konieczne może być ponowne rozważenie liczby i obecnej struktury agencji wykonawczych, aby mogły one odpowiednio wspierać nowe priorytety w zakresie finansowania, jakie wyznaczono w ramach EFK i programu „Horyzont Europa” ([załącznik V](#)). W tym kontekście można by również ocenić, czy forma urzędu w ramach samej Komisji nie byłaby odpowiedniejszą i skuteczniejszą strukturą administracyjną, która mogłaby lepiej wspierać wykonanie budżetu EFK / programu „Horyzont Europa”, w szczególności w przypadku zaangażowania kilku służb Komisji.
- 51** Jeśli chodzi o zarządzanie pośrednie, we wniosku dotyczącym rozporządzenia zaproponowano, aby części EFK mogły być wdrażane przez partnerstwa europejskie (motywy 13 i 53 oraz art. 12 ust. 11). Są to wspólne inicjatywy, w ramach których UE i partnerzy publiczni lub prywatni, bądź też publiczno-prywatni, zapewniają wsparcie na rzecz realizacji określonego programu działań, dzieląc się kosztami i wspólnie prowadząc działania. Wspólne przedsięwzięcia są formą partnerstwa ustanowioną na podstawie art. 187 TFUE. Opierają się one na współpracy partnerów publicznych i prywatnych, którzy wspólnie wspierają badania naukowe i innowacje ([załącznik V](#)). Trybunał z zadowoleniem przyjmuje propozycję zmiany w porównaniu z obowiązującym rozporządzeniem w sprawie programu „Horyzont Europa”, polegającej na nałożeniu na pozostałych partnerów prawnego obowiązku zapewnienia wkładu finansowego odpowiadającego co najmniej wkładowi UE oraz na zaprzestaniu możliwości wnoszenia wkładów rzeczowych (zob. również art. 11 wniosku dotyczącego programu „Horyzont Europa”). W tym względzie Trybunał poleca zapoznać się z uwagami dotyczącymi wspólnych przedsięwzięć, a w szczególności ich kosztów administracyjnych i struktury organizacyjnej, sformułowanymi przez kontrolerów w opinii 02/2026 w sprawie wniosku dotyczącego programu „Horyzont Europa”.
- 52** Komisja proponuje również powierzenie wykonywania zadań w ramach EFK takim podmiotom jak Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), krajowe banki prorozwojowe i międzynarodowe instytucje finansowe, przy czym koordynacja działań tych podmiotów zostałaby zapewniona w ramach scentralizowanego zarządzania, podobnie jak w przypadku programu InvestEU (motyw 68, art. 6 i 12). Takie podmioty, którym ma zostać powierzone wykonywanie zadań, będą działać pod bezpośrednim nadzorem Komisji i będą

podlegać standardowym obowiązkom w zakresie audytu i sprawozdawczości (art. 2 pkt 12, art. 25 oraz pkt 2 oceny skutków finansowych regulacji).

- 53** Trybunał uważa, że Komisja musi upewnić się, czy w ramach zaproponowanej struktury EFK wyeliminowano wcześniejsze niedociągnięcia, jakie występowały w [planie inwestycyjnym dla Europy \(planie Junckera\) z 2015 r.](#), oraz czy struktura EFK jest wystarczająco solidna, aby zagwarantować należyte zarządzanie zidentyfikowanym ryzykiem i jak najwyższą wartość dodaną unijnego wsparcia finansowego (zob. [sprawozdanie specjalne 07/2025](#) oraz pkt 36).

Ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania

- 54** W ostatnich latach w obszarach objętych czterema segmentami polityki programu „Horyzont Europa” i EFK zainicjowano szereg projektów IPCEI (motyw 58, art. 2 i 19). W [sprawozdaniu specjalnym 15/2023](#) i [sprawozdaniu specjalnym 21/2024](#) Trybunał zwrócił uwagę na szczególne trudności w uzyskiwaniu dostępu do finansowania publicznego, jakie występują przy realizowaniu tego rodzaju projektów. W związku z tym Trybunał z zadowoleniem przyjmuje propozycję Komisji, by zapewnić w ramach EFK dodatkowe finansowanie na projekty IPCEI, a także na projekty realizowane w dalszej kolejności w oparciu o wyniki wypracowane w projektach IPCEI (art. 19). Jednocześnie Trybunał uważa, że Komisja powinna doprecyzować, w jaki sposób zadba o to, by finansowanie to było rozdzielane w sposób niedyskryminacyjny i zgodnie z warunkami równego traktowania, oraz jak zamierza zapewnić, by ewentualne zakłócenia na rynku zostały ograniczone do minimum.
- 55** Jeśli chodzi o projekty IPCEI realizowane w sektorze obronnym, w [sprawozdaniu specjalnym 10/2023](#) na ten temat Trybunał stwierdził, że uczestnictwo w takich projektach było nierównomierne w poszczególnych państwach członkowskich, w związku z czym zalecił Komisji podjęcie działań w celu zaradzenia tej sytuacji. W tym względzie Trybunał odnotowuje, że wniosek Komisji ma przyczynić się do osiągnięcia szerszego udziału geograficznego. Trybunał z zadowoleniem przyjmuje ten ambitny cel, który stanowi również odpowiedź na zastrzeżenia wyrażone przez kontrolerów w [sprawozdaniu specjalnym 15/2023](#). Jednocześnie zwraca uwagę na konieczność spełnienia ogólnych kryteriów dotyczących doskonałości, oddziaływania i wdrażania, które powinny leżeć u podstaw całego finansowania badań naukowych i innowacji (pkt 32).

Mechanizmy finansowania

- 56** Komisja zaproponowała we wniosku, aby w ramach EFK można było wykorzystywać wszystkie rodzaje finansowania przewidziane w rozporządzeniu finansowym (art. 12). We wniosku położono szczególny nacisk na stosowanie uproszczonych metod rozliczania kosztów, takich jak kwoty ryczałtowe, a także płatności opartych na modelu finansowania niepowiązanego z kosztami. Trybunał jest jednak zdania, że w niektórych przypadkach uproszczone metody rozliczania kosztów lub finansowanie niepowiązane z kosztami mogą nie być najodpowiedniejszymi mechanizmami finansowania, zwłaszcza że we wniosku nie zawarto szczegółowych ustaleń co do sposobu wyboru lub stosowania tych metod dokonywania płatności, a kwestię ich wdrożenia pozostawiono do określenia w przyszłych programach prac.
- 57** W związku z powyższym Trybunał ponownie zwraca uwagę na dokonaną przez niego wcześniej ocenę ryzyka i możliwości związanych z wykorzystaniem finansowania niepowiązanego z kosztami w kontekście należytego zarządzania finansami w ramach budżetu (zob. na przykład [sprawozdanie roczne za 2022 r.](#) i [sprawozdanie roczne za 2024 r.](#)). Należy też zwrócić uwagę, że w przeciwieństwie do uproszczonych metod rozliczania kosztów model finansowania niepowiązanego z kosztami był jak dotąd stosowany w bardzo ograniczonym zakresie. Korzystano z niego tylko w przypadku trzech z 14 obecnie realizowanych programów, które mają zostać włączone do Funduszu, i odbywało się to głównie w odniesieniu do określonych kategorii działań. W świetle wcześniejszych ustaleń z kontroli dotyczących Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) (zob. na przykład [przegląd 03/2025](#) i [przegląd 02/2025](#)) Trybunał jest zdania, że Komisja powinna dokładnie ocenić, czy ta metoda finansowania jest odpowiednia w odniesieniu do większości proponowanych wydatków na badania naukowe i innowacje.
- 58** W art. 20 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFK przewidziano przyspieszone procedury wypłacania środków. Mają one być realizowane w oparciu o wyniki oceny wstępnej i przy założeniu, że pewne ograniczone w zakresie kontrole zostaną przeprowadzone później, na etapach następujących po udzieleniu zamówienia. Takie podejście niesie ze sobą zarówno korzyści, jak i ryzyko. W związku z tym Trybunał jest zdania, że Komisja powinna przeprowadzić szczegółową ocenę ryzyka oraz wprowadzić zabezpieczenia, tak aby zmniejszyć stwierdzone ryzyko i należycie nim zarządzać. W tym kontekście Komisja wskazała we wniosku, że przeprowadzone zostaną audyty i oceny *ex post*, tak by zapewnić rozliczalność. Zaproponowała również ograniczenie kwalifikowalności do wstępnie zweryfikowanych projektów (takich jak te, którym przyznano pieczęć doskonałości lub pieczęć konkurencyjności). W [sprawozdaniu specjalnym 07/2024](#) Trybunał zwrócił uwagę, że same środki *ex post* mogą nie wystarczyć do wyeliminowania tego rodzaju ryzyka.

Komitety ds. programu

- 59** Fakt, że Komisja przedstawiła dwa odrębne wnioski (jeden dotyczący programu „Horyzont Europa” i drugi dotyczący EFK), pozwala na jaśniejsze określenie kompetencji i większą elastyczność. Każdy z tych instrumentów służy realizacji odmiennych celów dzięki dostosowanemu do potrzeb finansowaniu. Taki podział może jednak prowadzić do zbytniego rozdrobnienia i pokrywania się zakresów podejmowanych inicjatyw oraz niepotrzebnego zwiększenia złożoności administracyjnej, a to z kolei może zaszkodzić koordynacji działań i wypracowaniu synergii między badaniami naukowymi, innowacjami i polityką przemysłową w ramach UE (zob. również opinia 02/2026 w sprawie programu „Horyzont Europa”, pkt 44).
- 60** W art. 83 określono strukturę komitetów EFK, które mogą funkcjonować w różnych składach. Przewidziano jeden komitet generalny i siedem podkomitetów sektorowych. Nie wiadomo jeszcze, czy struktura ta zapewni spójność polityki i koordynację działań oraz regularną wymianę informacji w skuteczny i efektywny sposób (zob. również opinia 02/2026 w sprawie programu „Horyzont Europa”, pkt 44).
- 61** Ponadto Komisja proponuje ustanowienie różnych organów doradczych, takich jak Rada Podmiotów Strategicznych EFK (art. 14), Rada Doradcza ds. Przestrzeni Kosmicznej i Obronności (art. 41) oraz Rada Doradcza ds. Przemysłu Obronnego (art. 56). Trybunał zwraca się do Komisji, aby doprecyzowała role i obowiązki tych organów oraz określiła, w jaki sposób będą one wymieniać się informacjami w ramach procedury doradczej i procedury sprawdzającej, tak by uniknąć niepotrzebnej złożoności zarządzania i poprawić rozliczalność (zob. również szczegółowa uwaga na ten temat w pkt 71).

Ramy wykonania

- 62** Monitorowanie i ocena proponowanego Funduszu, a także sprawozdawczość na jego temat będą prowadzone zgodnie z ramami wykonania dotyczącymi budżetu na okres po 2027 r., w oparciu o wspólny zestaw wskaźników. Kwestie te uwzględniono we [wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego ramy monitorowania wydatków budżetowych i ramy wykonania budżetu oraz inne przepisy horyzontalne dla programów i działań Unii](#), w sprawie którego Trybunał sformułuje odrębną opinię. W tym względzie Trybunał może już stwierdzić, że większość wskaźników określonych w [załączniku I](#) do proponowanych ram wykonania odnosi się do produktów (np. liczba wspieranych przedsiębiorstw), a nie do rezultatów lub oddziaływania.
- 63** Zgodnie z wnioskiem w sprawie EFK Komisja musi co roku składać sprawozdanie na temat tego, w jaki sposób wydatki z EFK przyczyniły się do osiągnięcia wyznaczonych przez nią

celów politycznych (pkt 2.1 oceny skutków finansowych regulacji i pkt 5 uzasadnienia). W tym względzie Trybunał pragnie już teraz podkreślić, że jakość i wiarygodność danych z monitorowania EFK będzie w dużej mierze zależeć od podmiotów, którym powierzone zostanie wykonanie zadań (EBI, krajowe banki prorozwojowe, międzynarodowe instytucje finansowe), i państw członkowskich, przy czym w zaproponowanym tekście wniosku nie przewidziano wiążącego mechanizmu niezależnej weryfikacji tych danych. Niemniej – niezależnie od tego, czy dane będą pochodziły od osób trzecich – Trybunał uważa, że to Komisja ponosi ostateczną odpowiedzialność za przekazanie władzom budżetowym informacji na temat wykonania budżetu.

- 64** Ponadto Trybunał odnotowuje, że Komisja planuje sporządzać sprawozdania z wykonania w trakcie okresu programowania oraz przeprowadzać oceny retrospektywne zgodnie z art. 34 rozporządzenia finansowego (zob. pkt 5 uzasadnienia, ocena skutków finansowych i cyfrowych pkt 2 „Środki zarządzania” oraz art. 10 rozporządzenia w sprawie wykonania). Te obowiązki Komisji nie zostały jednak wyraźnie określone w tekście proponowanego rozporządzenia w sprawie EFK.

Zgodność z przepisami, należyte zarządzanie finansami, przejrzystość, rozliczalność i identyfikowalność wydatków

- 65** Art. 10 proponowanego rozporządzenia w sprawie EFK stanowi, że Fundusz będzie wdrażany zgodnie z [rozporządzeniem finansowym UE](#). Konieczne jest zatem zagwarantowanie możliwości śledzenia przepływu środków finansowych, które powinny być przypisane do określonych zobowiązań i płatności oraz ujęte w dokumentacji księgowej, a także powinny być objęte ramami kontroli wewnętrznej Komisji i nadzorem ze strony organów kontrolnych i organów ds. zwalczania nadużyć finansowych, takich jak Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) i Prokuratura Europejska (EPPO).
- 66** Można oczekiwać, że – w porównaniu z programem „Horyzont Europa” – w ramach EFK wykorzystywane będzie szersze spektrum modeli realizacji i finansowania przewidzianych we wniosku dotyczącym rozporządzenia oraz częściej stosowane będą innowacyjne podejścia, takie jak zamówienia przedkomercyjne lub finansowanie niepowiązane z kosztami. Wiąże się to z dodatkowym ryzykiem braku zgodności z przepisami (zob. pkt [57](#)). Przy wyborze modeli realizacji i finansowania w ramach EFK należy uwzględnić ustalenia z kontroli przedstawione w sprawozdaniach rocznych Trybunału oraz wyniki procedury udzielania absolutorium z wykonania budżetu ogólnego, a także

absolutorium w odniesieniu do agencji i wspólnych przedsięwzięć z ostatnich lat (zob. również opinia 02/2026 w sprawie programu „Horyzont Europa”, pkt 48–51).

- 67** Niemniej jednak, niezależnie od tego, które warianty realizacji i finansowania zostaną ostatecznie wykorzystane, Trybunał pragnie zwrócić uwagę na to, jak ważne jest zapewnienie odpowiedniego poziomu zgodności, przejrzystości, rozliczalności i identyfikowalności, a także należytego zarządzania finansami w ramach danego sposobu wydatkowania środków. Jak Trybunał stwierdził już w swoim [przeglądzie 03/2025](#), zaproponowane przez Komisję uproszczenie zarządzania finansami UE nie powinno odbywać się kosztem rozliczalności.
- 68** Art. 12 ust. 12 proponowanego rozporządzenia stanowi, że działanie może zostać zakończone, jeżeli jest mało prawdopodobne, aby jego cele zostały osiągnięte w ogóle lub w ustalonych terminach, lub jeżeli działanie straciło znaczenie polityczne. Trybunał uważa, że Komisja powinna przedstawić więcej szczegółowych informacji na temat procedury, którą należy zastosować w takich przypadkach.
- 69** Ponadto płatności w ramach EFK muszą być dokonywane zgodnie z [rozporządzeniem dotyczącym warunkowości w zakresie praworządności](#), które przewiduje możliwość zawieszenia lub zmniejszenia płatności, jeśli stwierdzone naruszenia praworządności mają wpływ na zarządzanie finansami w ramach budżetu UE. Jak jednak podkreślił Trybunał w [sprawozdaniu specjalnym 03/2024](#) i w [przeglądzie 02/2024](#), zakres mechanizmu warunkowości jest wąski, a jego stosowanie napotyka polityczne trudności. W związku z tym Trybunał uważa, że Komisja powinna doprecyzować, w jaki sposób mechanizm warunkowości będzie stosowany w ramach EFK.
- 70** [Rozporządzenie finansowe UE](#) umożliwia zawieszenie, zmniejszenie lub odzyskanie płatności w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, nadużyć finansowych lub niezgodności z prawem unijnym i krajowym. Art. 33 ust. 4 wyraźnie zezwala Komisji na zmniejszenie lub zawieszenie płatności, jeśli oczekiwane rezultaty nie zostaną osiągnięte, co jest zgodne z zasadą proporcjonalności, która ma zastosowanie do korekt finansowych. Środki te mogą zostać wyegzekwowane przez Komisję lub podmioty, którym powierzone zostanie wykonanie zadań. We wniosku nie określono jednak konkretnych ustaleń dotyczących proporcjonalności ani progów, do wysokości których należałoby odzyskać środki. Zamiast tego oparto się na przepisach wykonawczych i audytach *ex post*, co może opóźnić wykrywanie nieprawidłowości i odzyskiwanie środków.

Uprawnienia kontrolne Trybunału

- 71** Proponowane rozporządzenie jest objęte postanowieniami [TFUE](#) i przepisami [rozporządzenia finansowego UE](#), które przyznają Trybunałowi szerokie uprawnienia do kontrolowania prawidłowości wszystkich dochodów i wydatków UE, a także kwestii należytego zarządzania finansami w odniesieniu do wszystkich polityk i programów UE. Art. 287 [TFUE](#) oraz art. 63 ust. 2 lit. d), art. 129, art. 211 ust. 6, art. 223 ust. 4 lit. c), art. 261 ust. 2 i art. 263 ust. 3, 5 i 7 [rozporządzenia finansowego UE](#) uprawniają Trybunał do badania funduszy zarządzanych bezpośrednio przez UE oraz funduszy wdrażanych pośrednio za pośrednictwem podmiotów takich jak EBI i krajowe banki prorozwojowe. Prawo to obejmuje również ostatecznych odbiorców środków z EFK, tak by zapewnić kompleksowy nadzór.
- 72** Trybunał zwrócił już uwagę w [opinii 02/2024](#), że jego uprawnienia kontrolne powinny zostać zagwarantowane także we wszelkich umowach o delegowaniu zadań podpisywanych przez Komisję. W związku z tym w umowach zawieranych z podmiotami, którym powierzone zostanie wykonanie zadań, powinny znaleźć się stosowne klauzule dotyczące kontroli, a ponadto należy unikać tworzenia mechanizmów pozabudżetowych, które w przeszłości komplikowały kwestię uprawnień kontrolnych (zob. również szczegółowa uwaga w pkt [79](#)).

Uwagi szczegółowe

- 73 Uzasadnienie, pkt 5** – w odniesieniu do gwarancji budżetowej i instrumentów finansowych we wniosku stwierdzono, że ocena zostanie przeprowadzona zgodnie z wytycznymi Komisji dotyczącymi lepszego stanowienia prawa i będzie oparta na wskaźnikach istotnych z punktu widzenia celów programu (uzasadnienie, pkt 5 „Elementy fakultatywne” – „Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania”). We wniosku nie zaproponowano jednak metodyki oceny *ex post*, która pozwoliłaby zweryfikować, czy inwestycje uruchomione za pośrednictwem instrumentu były rzeczywiście dodatkowe – innymi słowy, czy fundusze publiczne przyczyniły się do zrealizowania inwestycji, które w przeciwnym razie nie zostałyby podjęte. Trybunał zalecił już wcześniej, aby Komisja opracowała i stosowała metodykę oceny dodatkowości uruchomionych inwestycji, w szczególności w celu wyeliminowania luki inwestycyjnej (zob. [sprawozdanie specjalne 07/2025](#)).
- 74 Motyw 43** – motyw 43 wniosku w sprawie EFK odnosi się ogólnie do zgodności z rozporządzeniem finansowym mającym zastosowanie do budżetu ogólnego UE, w tym z przepisami dotyczącymi zwalczania nadużyć finansowych, audytu i kontroli, oraz określa rolę, jaką odgrywają OLAF, Prokuratura Europejska i Trybunał Obrachunkowy. W motywie tym nie ma jednak odniesienia do zastosowania art. 4 rozporządzenia, w którym określono warunki dotyczące środków ochrony budżetu UE za pomocą mechanizmów specyficznych dla EFK. Nie ma w nim również odniesienia do wzmocnionej sprawozdawczości ani nadzoru.
- 75 Art. 5 „Dodatkowe zasoby” i art. 6 „Finansowanie alternatywne, łączone i kumulacyjne”** – w rozporządzeniu określono cztery szerokie segmenty polityki (art. 3 ust. 2 dotyczący celów szczegółowych), które pokrywają się z obszarami programu „Horyzont Europa” i Funduszu Innowacyjnego. Ma to w zamierzeniu pozwolić na osiągnięcie jak największego wpływu działań dzięki dostosowaniu instrumentów finansowych do strategicznych celów UE i ograniczeniu powielania działań. Mimo że we wniosku odniesiono się do

„synergii i komplementarności, od planowania po wdrażanie” (streszczenie, „Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki”), nie zaproponowano żadnych zabezpieczeń operacyjnych w celu uniknięcia podwójnego finansowania lub zapewnienia koordynacji mandatów na etapie wdrażania.

- 76 Art. 6 „Finansowanie alternatywne, łączone i kumulacyjne”** – art. 6 rozporządzenia stanowi, że procedury wyboru w ramach EFK mogą być przeprowadzane wspólnie w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego z udziałem państw członkowskich, instytucji UE, państw spoza UE i organizacji międzynarodowych. Chociaż jest to szansa na połączenie finansowania publicznego pochodzącego z różnych źródeł, co może zaradzić rozdrobnieniu, takie rozwiązanie może też wiązać się z większą złożonością i wyższym ryzykiem kontroli.
- 77 Art. 11 dotyczący uczestnictwa państw spoza UE w działaniach w ramach EFK** – art. 11 ust. 2 lit. d) stanowi, że układy o stowarzyszeniu dotyczące uczestnictwa w EFK zawarte z państwami spoza UE muszą gwarantować „prawa Unii do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych”. Aby jednoznacznie doprecyzować, że obejmuje to zapewnienie pełnego prawa dostępu, w szczególności Trybunałowi, Trybunał proponuje dodanie słów „Komisji, Prokuraturze Europejskiej, OLAF i Europejskiemu Trybunałowi Obrachunkowemu” w ust. 3 tego przepisu po słowach „Do celów lit. d) państwo trzecie przyznaje niezbędne prawa i dostęp wymagane na mocy rozporządzeń (UE, Euratom) 2024/2509 i (UE, Euratom) nr 883/2013”. Dodanie tych słów doprecyzowałoby również i potwierdziło prawo Trybunału do dostępu do informacji niejawnych. Art. 13 „Stosowanie przepisów dotyczących informacji niejawnych i informacji szczególnie chronionych” ust. 4 stanowi, że „instytucje [...] Unii uczestniczące w wykonaniu budżetu Unii mają dostęp do informacji, w tym informacji niejawnych, niezbędnych do celów przeprowadzania [...] kontroli, przeglądów, audytów i dochodzeń”. Przepis ten co do zasady zapewnia Trybunałowi dostęp do danych szczególnie chronionych, pod warunkiem że w odniesieniu do informacji niejawnych stosowane będą odpowiednie zabezpieczenia. Niemniej jednak, jeśli w programie dotyczącym jednego z wrażliwych sektorów, takich jak obronność i przestrzeń kosmiczna (art. 44–55, 57–78), uczestniczy na podstawie umowy międzynarodowej państwo spoza UE, należy koniecznie zagwarantować, że państwo to przyzna Trybunałowi, a także Prokuraturze Europejskiej i OLAF równoważne prawa do kontroli i prawa dostępu. W związku z tym Trybunał zaleca rozszerzenie zakresu art. 11 ust. 3, tak by zagwarantować, że w umowach zawieranych z państwami spoza UE uwzględnione zostaną takie prawa do kontroli i prawa dostępu, tak by Trybunał mógł w pełni wykonywać swoje uprawnienia.

78 Art. 14, 41 i 56 dotyczące ustanowienia organów zarządzających i doradczych –

w odniesieniu do wsparcia na rzecz polityki przemysłu obronnego we wniosku ustanowiono trzy organy zarządzające:

- Radę Podmiotów Strategicznych (art. 14);
- Radę Doradczą ds. Przestrzeni Kosmicznej i Obronności (art. 41);
- Radę Doradczą ds. Przemysłu Obronnego (art. 56).

We wniosku nie doprecyzowano jednak ich obowiązków ani sposobu koordynacji działań między tymi organami. W związku z tym Trybunał uważa, że Komisja powinna doprecyzować odpowiednie ustalenia dotyczące zarządzania i rozliczalności.

79 Art. 18 dopuszcza odstępstwa od art. 196 ust. 2 rozporządzenia finansowego, zezwalając na finansowanie z mocą wsteczną, „jeżeli jest to konieczne” do realizacji projektów produkcyjnych niezbędnych do realizacji celu ogólnego w zakresie odporności.

Sformułowanie „jeżeli jest to konieczne” może obejmować wiele sytuacji i prowadzić do niejednolitego stosowania tego przepisu. W przeciwieństwie do art. 20, w którym określono warunki odstępstw dotyczących przyspieszonych i ukierunkowanych działań na rzecz konkurencyjności, art. 18 stanowi, że w programach prac lub dokumentach dotyczących procedury wyboru zostaną określone dodatkowe kryteria w celu zapewnienia, aby przyznawane wsparcie było konieczne i proporcjonalne. Komisja powinna rozważyć określenie niektórych z tych aspektów w samym akcie prawnym. Ponadto Trybunał zwraca uwagę, że taka możliwość wiąże się również z ryzykiem przyznania wsparcia, które w istocie nie było konieczne, i niezapewnienia pełnej dodatkowości, ponieważ finansowanie mogłoby zostać przeznaczone na działania, których realizacja rozpoczęła się już wcześniej, bez korzystania z jakiegokolwiek wsparcia finansowego UE.

80 Art. 20 „Przyspieszone i ukierunkowane działania na rzecz konkurencyjności” –

o elastyczności wspomniano we wniosku w sposób ogólny (np. w motywie 4). Dotyczy jej również art. 20, przede wszystkim w odniesieniu do uproszczonych procedur wyboru. Przepis ten przewiduje również przyspieszone wypłaty środków, przy czym realokację niewydatowanych środków regulują ogólne przepisy dotyczące WRF, a nie szczegółowe przepisy dotyczące innowacji zawarte w proponowanym rozporządzeniu. We wniosku wymieniono czynniki o charakterze jakościowym (pilny charakter / nadrzędny interes publiczny), które miałyby prowadzić do uruchomienia procedury przyspieszonej, lecz nie uwzględniono w nim tego rodzaju czynników o charakterze ilościowym lub czynników mogących wystąpić automatycznie (np. pułapy budżetowe, progi wykorzystania, standardowe kryteria realokacji). Jeśli chodzi o sprawozdawczość, ogólne wyniki wypracowane w ramach programu będą regularnie zgłaszane w sprawozdaniach z monitorowania i oceny. Nie wprowadzono jednak wyraźnego wymogu prowadzenia standardowej sprawozdawczości

w zakresie wykorzystania mechanizmów elastyczności (np. w przypadku uruchomienia art. 20 informacje na temat kwot przeniesionych między segmentami polityki, porównanie danych dotyczących różnych działów WRF lub różnych lat). Trybunał uważa, że może to zmniejszyć przejrzystość i utrudniać przewidywalność planowania finansowego.

- 81 Art. 39 „Działania określone wspierające politykę dotyczącą przywództwa cyfrowego”** – chociaż art. 39 wniosku zawiera szczegółowe informacje na temat konkretnych technologii i rodzajów projektów, które powinny otrzymać finansowanie w pierwszej kolejności, wciąż jest niejasne, na jakiej podstawie określono te obszary priorytetowe.
- 82 Art. 25 „Wspólnota partnerów wykonawczych” (ust. 3)** – chociaż w tekście wniosku przewidziano, że w ramach „wspólnoty partnerów wykonawczych” podmioty prawa prywatnego mogą otrzymywać gwarancje finansowe „ograniczone do maksymalnej kwoty wsparcia Unii” (art. 25 ust. 3), nie wyjaśniono w nim, w jaki sposób limity te będą w praktyce ustalane, stosowane i monitorowane. We wniosku nie określono również jasnej metodyki ani kryteriów przydzielania gwarancji partnerom wykonawczym.

Niniejsza opinia została przyjęta przez Europejski Trybunał Obrachunkowy w Luksemburgu na posiedzeniu w dniu 11 grudnia 2025 r.

W imieniu Trybunału Obrachunkowego

Tony Murphy
Prezes

Załączniki

Załącznik I – Wykaz publikacji Trybunału, do których odniesiono się w niniejszej opinii

Sprawozdania roczne dotyczące wykonania budżetu UE za lata budżetowe 2020–2024

Sprawozdania roczne dotyczące agencji UE za lata budżetowe 2020–2024

Sprawozdania roczne dotyczące wspólnych przedsięwzięć UE za lata budżetowe 2020–2024

Sprawozdanie specjalne 03/2019 pt. „Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych – konieczne jest podjęcie działań, by Fundusz osiągnął pełen sukces”

Sprawozdanie specjalne 06/2021 pt. „Instrumenty finansowe w polityce spójności w momencie zamknięcia okresu 2007–2013 – prace weryfikacyjne przyniosły ogólnie dobre rezultaty, lecz nie wyeliminowały części błędów”

Sprawozdanie specjalne 07/2021 pt. „Unijne programy kosmiczne Galileo i Copernicus – usługi zostały uruchomione, lecz trzeba zapewnić ich powszechniejsze wykorzystanie”

Sprawozdanie specjalne 03/2022 pt. „Wprowadzenie sieci 5G w UE – opóźnienia we wdrażaniu i nierozwiązane kwestie związane z bezpieczeństwem”

Sprawozdanie specjalne 15/2022 pt. „Działania mające zapewnić szersze uczestnictwo w programie »Horyzont 2020« zostały dobrze opracowane, ale o trwałości zmian zadecydują głównie wysiłki władz krajowych”

Sprawozdanie specjalne 23/2022 pt. „Synergie między programem »Horyzont 2020« a europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi – potencjał, który nie został jeszcze w pełni wykorzystany”

Sprawozdanie specjalne 05/2023 pt. „Krajobraz finansowy UE – mozaika instrumentów wymagająca dalszego uproszczenia i poprawy rozliczalności”

Sprawozdanie specjalne 10/2023 pt. „Działanie przygotowawcze Unii w zakresie badań nad obronnością – działanie jako poligon doświadczalny dla zwiększenia wydatków UE na obronę nie dało na czas wystarczających rezultatów, choć było źródłem pewnych doświadczeń i wniosków”

Sprawozdanie specjalne 15/2023 pt. „Unijna polityka przemysłowa w dziedzinie baterii – konieczny jest nowy strategiczny impuls do dalszych działań”

Sprawozdanie specjalne 03/2024 pt. „Praworzędność w UE – udoskonalono przepisy mające chronić interesy finansowe Unii, ale nie wyeliminowano wszystkich zagrożeń”

Sprawozdanie specjalne 07/2024 pt. „Systemy Komisji służące do odzyskiwania nieprawidłowych wydatków UE – można zwiększyć kwotę odzyskanych środków i tempo odzyskiwania”

Sprawozdanie specjalne 08/2024 pt. „Unijne ambicje w dziedzinie sztucznej inteligencji – podstawą sukcesu będą wzmocnione zarządzanie i lepiej ukierunkowane inwestycje na większą skalę”

Sprawozdanie specjalne 11/2024 pt. „Unijna polityka przemysłowa w dziedzinie wodoru odnawialnego. Ramy prawne zostały w większości przyjęte – czas zweryfikować sytuację w praktyce”

Sprawozdanie specjalne 21/2024 pt. „Pomoc państwa w czasach kryzysu – Komisja zareagowała szybko, lecz niedostatecznie monitorowała pomoc państwa, a ramy służące realizacji celów polityki przemysłowej UE były niespójne”

Sprawozdanie specjalne 22/2024 pt. „Podwójne finansowanie z budżetu UE – w systemach kontroli brakuje istotnych elementów, które zredukowałyby zwiększone ryzyko wynikające z zastosowanego w RRF modelu finansowania niepowiązanego z kosztami”

Sprawozdanie specjalne 07/2025 pt. „Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) pomógł znacznie zmniejszyć lukę inwestycyjną, ale do końca 2022 r. nie udało się uruchomić pełnej kwoty docelowych inwestycji w gospodarkę realną na poziomie 500 mld euro”

Sprawozdanie specjalne 12/2025 pt. „Unijna strategia w dziedzinie mikroczipów – poczyniono pewne postępy w jej wdrażaniu, ale akt w sprawie czipów najprawdopodobniej nie wystarczy, by udało się osiągnąć zbyt wysoko postawiony cel cyfrowej dekady”

Sprawozdanie specjalne 13/2025 pt. „Wsparcie z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności na rzecz transformacji cyfrowej w państwach członkowskich UE – nie wykorzystano szansy, by strategicznie podejść do potrzeb w zakresie technologii cyfrowych”

Sprawozdanie specjalne 18/2025 pt. „Elastyczność budżetu UE – przyjęte ramy pozwoliły sprostać nieprzewidzianym wyzwaniom, ale są zbyt złożone”

Sprawozdanie specjalne 24/2025 pt. „Instrumenty finansowe w polityce spójności – środki powracające wykorzystywano jedynie częściowo”

Opinia 02/2024 w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego oraz ramy środków w celu zapewnienia terminowej dostępności i dostaw produktów związanych z obronnością (EDIP)

Opinia 02/2025 w sprawie śródkresowego przeglądu rozporządzeń dotyczących polityki spójności

Przegląd 02/2024 pt. „Sprawozdawczość Komisji na temat praworządności”

Przegląd 03/2025 pt. „Wieloletnie ramy finansowe na okres po 2027 r. – szansa na wprowadzenie zmian”

Przegląd 05/2025 pt. „Strategie inteligentnej specjalizacji w UE”

Dokument analityczny (z lutego 2018 r.) pt. „Future of EU finances: reforming how the EU budget operates”

Załącznik II – Informacje ogólne

- 01** Fundusz EFK jest jednym z elementów strategii Komisji Europejskiej mającej na celu wzmocnienie długoterminowej konkurencyjności, suwerenności technologicznej i odporności Europy w czasach, w których mierzy się ona z wyzwaniami geopolitycznymi, gospodarczymi i środowiskowymi.
- 02** Wniosek przewiduje połączenie 14 istniejących programów wydatków w jednolite ramy, co ma usprawnić prowadzenie działań i zwiększyć oddziaływanie finansowania unijnego. EFK ma wspierać inwestycje w sektorach strategicznych, takich jak czyste technologie, najbardziej zaawansowane technologie, surowce krytyczne i przemysł technologii neutralnych emisyjnie, a tym samym zwiększyć konkurencyjność i innowacyjność UE.
- 03** Oprócz art. 173 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), który dotyczy zapewnienia konkurencyjności przemysłu Unii, EFK opiera się również na art. 43 ust. 2, art. 168 ust. 5, art. 172 akapit pierwszy, art. 175 akapit pierwszy, art. 182 ust. 4, art. 183 w związku z art. 188 akapit drugi, art. 189 ust. 2, art. 192 ust. 1, art. 194 ust. 2, art. 212 ust. 2 i art. 322 ust. 1 TFUE. Tak szeroka podstawa prawna obejmuje całe spektrum obszarów i programów, które wcześniej funkcjonowały oddzielnie, takich jak np. unijny program kosmiczny, badania nad obronnością i zdrowie.

Załącznik III – Najważniejsze parametry proponowanego EFK

Parametr	Elastyczność w obecnych WRF na lata 2021–2027	Mechanizmy zaproponowane w odniesieniu do EFK	Oczekiwane skutki (według Komisji)
Liczba programów	14 indywidualnych programów na rzecz konkurencyjności, badań naukowych, przestrzeni kosmicznej, obronności, zdrowia, środowiska i klimatu, technologii cyfrowych	Jeden Europejski Fundusz Konkurencyjności (EFK) łączący wszystkie programy w jedne ramy	Wyeliminowanie rozdrobnienia; jedna podstawa prawna zamiast wielu
Zbiory przepisów i kwalifikowalność	Każdy program ma własną podstawę prawną, zasady uczestnictwa, kryteria kwalifikowalności, obowiązki sprawozdawcze	Jednolity zbiór przepisów dla wszystkich segmentów polityki i instrumentów	Ograniczenie przypadków pokrywania się treści przepisów i występowania sprzecznych zasad dzięki zachowaniu elastyczności, jaką przewidziano w rozporządzeniu finansowym (stanowi ono podstawowy zbiór przepisów, a szczegółowe przepisy dotyczące EFK mają charakter uzupełniający); uproszczenie przestrzegania przepisów, zwiększenie pewności prawa i umożliwienie bardziej dynamicznego i ukierunkowanego wsparcia UE

Parametr	Elastyczność w obecnych WRF na lata 2021–2027	Mechanizmy zaproponowane w odniesieniu do EFK	Oczekiwane skutki (według Komisji)
Elastyczność	Elastyczność jest zapewniana za pośrednictwem instrumentów horyzontalnych, takich jak instrument elastyczności, rezerwa na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej, jednolity margines itp. Możliwość wykorzystania specjalnych rezerw przewidzianych w WRF lub dopłat uzupełniających <i>ad hoc</i> (np. REPowerEU, Instrument na rzecz Ukrainy); często decyzje polityczne o wykorzystaniu tych instrumentów są podejmowane powoli.	Elastyczność została zagwarantowana w ramach samego EFK w formie segmentów polityki i zestawu narzędzi finansowych (dotacje, pożyczki, inwestycje kapitałowe, gwarancje, instrumenty łączone) Procedura przyspieszona przewidziana w art. 20 – zatwierdzenie i wypłata środków w trybie przyspieszonym na ściśle określonych warunkach (pilny charakter / nadrzędny interes publiczny)	Poleganie w mniejszym stopniu na instrumentach horyzontalnych WRF; bardziej przewidywalna elastyczność sektorowa Stworzenie mechanizmu elastycznego reagowania w ramach EFK
Przeniesienie środków	Przesunięcia między programami wymagają zatwierdzenia przez Radę / Parlament; przegląd śródkresowy	Segmenty polityki umożliwiają realokację między sektorami	Szybsza realokacja w ramach EFK, bez konieczności zmiany WRF

Parametr	Elastyczność w obecnych WRF na lata 2021–2027	Mechanizmy zaproponowane w odniesieniu do EFK	Oczekiwane skutki (według Komisji)
Instrumenty finansowe	Instrumenty finansowe są ustanowione w ramach wielu różnych programów (InvestEU, Europejski Fundusz Obronny, wsparcie finansowe w ramach programu „Horyzont Europa” itp.), z których każdy ma odrębne zasady	Połączony zestaw narzędzi finansowych EFK : dotacje, zamówienia, pożyczki, gwarancje, inwestycje kapitałowe, instrumenty łączone – wszystkie objęte tymi samymi ramami zarządzania	Pozwala uniknąć powielania działań, maksymalizuje efekt dźwigni i zapewnia punkt kompleksowej obsługi
Zarządzanie	Szczególne mechanizmy zarządzania wymagane w odniesieniu do wszystkich zintegrowanych programów	Jednolity zbiór przepisów i jedna procedura komitetowa, jednolity zestaw narzędzi finansowych w ramach EFK	Eliminuje rozdrobnienie i przyczynia się do większej przejrzystości i należytego zarządzania finansami

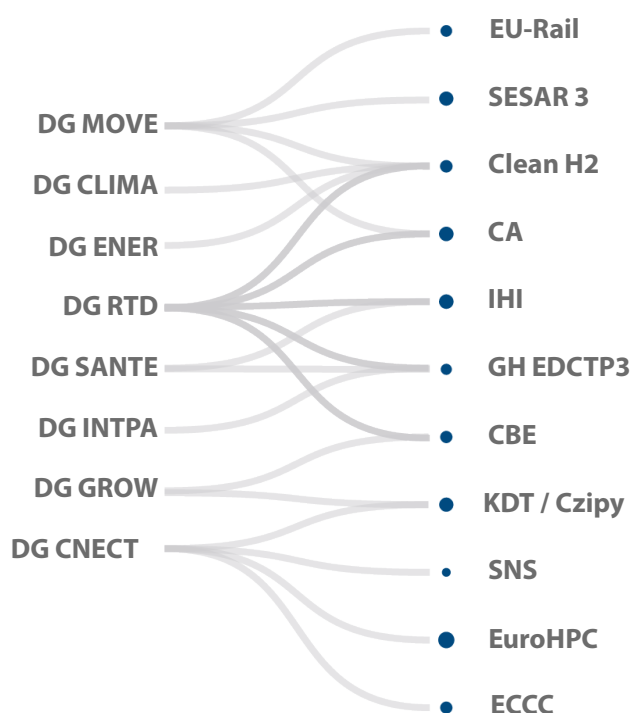
Załącznik IV – Istniejące programy, które mają być włączone do EFK

Program	Akt prawny	Związek z EFK
Program „Horyzont Europa”	Rozporządzenie (UE) 2021/695	Pozostaje odrębnym programem, ale częściowo ma być koordynowany w ramach EFK (za pośrednictwem wspólnych programów prac na rzecz działań opartych na współpracy w zakresie badań naukowych w ramach programu „Horyzont Europa” w czterech segmentach polityki); jednolity zbiór przepisów
Fundusz Innowacyjny	Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/856	Pozostaje odrębnym funduszem, ale „EFK zapewnia spójność z rodzajami działań, które mają być realizowane w ramach Funduszu Innowacyjnego” (motyw 10–11 wniosku w sprawie EFK)
Program InvestEU	Rozporządzenie (UE) 2021/523	Włączony do EFK
Unijny program kosmiczny	Rozporządzenie (UE) 2021/696	Włączony do EFK
Europejski Fundusz Obronny	Rozporządzenie (UE) 2021/697	Włączony do EFK
Program „Cyfrowa Europa”	Rozporządzenie (UE) 2021/694	Włączony do EFK
Program UE dla zdrowia	Rozporządzenie (UE) 2021/522	Włączony do EFK
Unijny program bezpiecznej łączności (IRIS ²)	Rozporządzenie (UE) 2023/588	Włączony do EFK
Instrument „Łącząc Europę”	Rozporządzenie (UE) 2021/1153	Komponent cyfrowy przeniesiony do EFK; pozostała część pozostaje odrębna

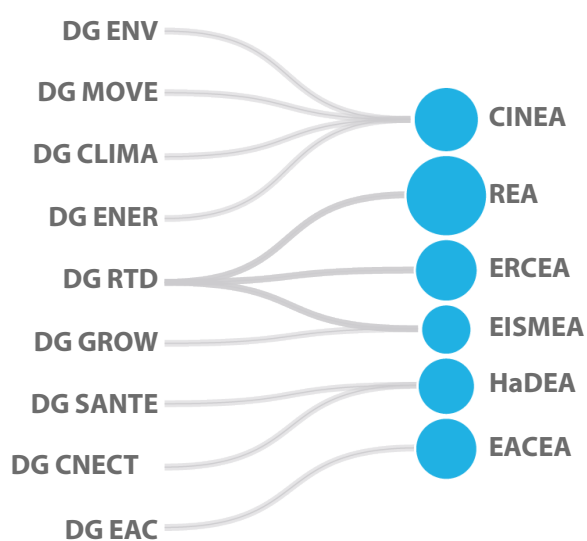
Program	Akt prawny	Związek z EFK
Program na rzecz jednolitego rynku	Rozporządzenie (UE) 2021/690	Komponent dotyczący MŚP przeniesiony do EFK; pozostała część pozostaje odrębna
Program LIFE	Rozporządzenie (UE) 2021/783	Program częściowo włączony do EFK, pozostała część w ramach Europejskiego Funduszu Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa
Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego	Wniosek dotyczący rozporządzenia – COM(2024) 150 final	Włączony do EFK
Rozporządzenie w sprawie wspierania produkcji amunicji	Rozporządzenie (UE) 2023/1525	Włączone do EFK (za pośrednictwem EDIP)
Instrument na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy	Rozporządzenie (UE) 2023/2418	Włączony do EFK (za pośrednictwem EDIP)

Załącznik V – Wspólne przedsięwzięcia, w tym organy stowarzyszone i agencje wykonawcze w okresie budżetowym UE 2021–2027

Nadzorująca DG Wspólne przedsięwzięcie

Powiązane DG Agencje wykonawcze

Uwaga: wielkość okręgu odpowiada liczbie pracowników poszczególnych podmiotów w roku budżetowym 2024.

Źródło: [rozporządzenie \(UE\) 2021/2085](#); [rozporządzenie \(UE\) 2021/887](#); [rozporządzenie \(UE\) 2023/1782](#) i Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Skróty i akronimy

Akronim	Definicja / wyjaśnienie
DG DEFIS	Dyrekcja Generalna ds. Przemysłu Obronnego i Przestrzeni Kosmicznej
DG RTD	Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EDA	Europejska Agencja Obrony
EDIP	Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego
EDIRPA	instrument na rzecz wzmocnienia europejskiego przemysłu obronnego przez zamówienia realizowane na zasadzie współpracy
EFIS	Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych
EFK	Europejski Fundusz Konkurencyjności
EFO	Europejski Fundusz Obronny
EPPO	Prokuratura Europejska
IPCEI	ważny projekt stanowiący przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
OLAF	Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych
PPKR	plany partnerstwa krajowego i regionalnego
RRF	Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności
SAFE	Instrument na rzecz Zwiększenia Bezpieczeństwa Europy
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
UE	Unia Europejska
WPBiO	wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony
WPZiB	wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa
WRF	wieloletnie ramy finansowe

Glosariusz

Termin	Definicja / wyjaśnienie
Elastyczność budżetowa	Mechanizm umożliwiający Komisji realokację środków między poszczególnymi programami, segmentami polityki lub latami w ramach pułapów WRF w celu reagowania na zmieniające się priorytety.
Europejski Fundusz Konkurencyjności (EFK)	Proponowane rozporządzenie (wniosek COM(2025) 555 final), które zakłada konsolidację szeregu unijnych instrumentów na rzecz konkurencyjności, przemysłu i obronności w WRF na lata 2028–2034.
Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych	Sztandarowy instrument zaproponowany w planie inwestycyjnym dla Europy z 2015 r. (planie Junckera). Przewidywał wykorzystanie gwarancji budżetowych UE w celu uruchomienia inwestycji prywatnych.
Europejski Fundusz Obronny	Istniejący program UE, w ramach którego wspierane są działania oparte na współpracy w zakresie badań naukowych i rozwój zdolności w dziedzinie obronności, włączony do EFK w WRF na lata 2028–2034.
Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)	Służba Komisji, która zajmuje się prowadzeniem dochodzeń administracyjnych w sprawie nadużyć finansowych, korupcji i nieprawidłowości mających wpływ na budżet UE.
Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF)	Instrument UE w ramach Next Generation EU zapewniający państwom członkowskim wsparcie finansowe na rzecz reform i inwestycji w oparciu o osiągnięte przez nie wyniki.
Małe i średnie przedsiębiorstwo (MŚP)	Przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 250 osób i osiągające obroty nieprzekraczające 50 mln euro bądź wykazujące sumę bilansową nieprzekraczającą 43 mln euro.
Mechanizm warunkowości w zakresie praworządności	Mechanizm ustanowiony w rozporządzeniu (UE, Euratom) 2020/2092, który uzależnia wypłatę środków z budżetu UE od poszanowania zasad praworządności.
Należyte zarządzanie finansami	Zasada określona w art. 33 rozporządzenia finansowego wymagająca wykorzystania funduszy UE zgodnie z zasadami oszczędności, efektywności i skuteczności.
Program na rzecz europejskiego przemysłu obronnego (EDIP)	Wcześniejsza inicjatywa na rzecz wsparcia bazy przemysłowej sektora obronnego UE i gotowości, której część zostanie zastąpiona przez EFK.
Prokuratura Europejska (EPPO)	Niezależny organ UE odpowiedzialny za prowadzenie postępowań przygotowawczych oraz wnoszenie i popieranie oskarżeń w sprawie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii (przestępstw PIF).
Rozporządzenie finansowe	Rozporządzenie ogólne ustanawiające zasady i procedury regulujące wykonanie budżetu UE.
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)	Podstawowy traktat unijny określający kompetencje poszczególnych instytucji, w tym kompetencje Trybunału (art. 287) i przepisy regulujące budżet Unii (art. 310–325).

Termin	Definicja / wyjaśnienie
Ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projekty IPCEI)	Transgraniczne projekty przemysłowe wyłączone z ograniczeń w zakresie pomocy państwa na mocy art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE ze względu na ich strategiczne znaczenie na szczeblu UE.
Wieloletnie ramy finansowe (WRF)	Siedmioletni plan finansowy określający maksymalne roczne kwoty dla każdego obszaru wydatków UE i zapewniający dyscyplinę budżetową.
Wspólna polityka bezpieczeństwa i obrony (WPBiO)	Polityka o charakterze operacyjnym, stanowiąca część WPZiB. Obejmuje wspólne inicjatywy obronne, misje i rozwój zdolności.
Wspólna polityka zagraniczna i bezpieczeństwa (WPZiB)	Ramy regulujące działania zewnętrzne UE w kwestiach bezpieczeństwa i obrony, określone w tytule V TUE.

PRAWA AUTORSKIE

© Unia Europejska, 2026.

Polityka Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w zakresie ponownego wykorzystywania dokumentów została określona w [decyzji Trybunału nr 6-2019](#) w sprawie polityki otwartych danych oraz ponownego wykorzystywania dokumentów.

O ile nie wskazano inaczej (np. nie zamieszczono szczegółowych adnotacji o prawach autorskich), treści Europejskiego Trybunału Obrachunkowego będące własnością UE objęte są licencją [Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe \(CC BY 4.0\)](#).

Oznacza to, że co do zasady ponowne wykorzystanie jest dozwolone, pod warunkiem że treści zostaną odpowiednio oznaczone i zostaną wskazane dokonane w nich zmiany.

W przypadku ponownego wykorzystania treści Trybunału niedozwolone jest zmienianie ich oryginalnego znaczenia albo przesłania. Trybunał nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek konsekwencje ponownego wykorzystywania.

Jeżeli konkretna treść wskazuje na możliwą do zidentyfikowania osobę fizyczną – tak jak w przypadku zdjęć, na których widoczni są pracownicy Trybunału – lub zawiera prace stron trzecich, wymagane jest uzyskanie dodatkowego zezwolenia.

W takim przypadku uzyskane dodatkowe zezwolenie na ponowne wykorzystanie określonej treści unieważnia i zastępuje wspomniane wcześniej zezwolenie ogólne.

Powinny być w nim wyraźnie wskazane wszelkie ograniczenia dotyczące wykorzystania treści.

W celu wykorzystania lub powielenia treści niebędącej własnością UE konieczne może być wystąpienie o zgodę bezpośrednio do właścicieli praw autorskich.

Strona tytułowa – © butenkov / stock.adobe.com.

Oprogramowanie lub dokumenty objęte prawem własności przemysłowej, takie jak patenty, znaki towarowe, wzory użytkowe, znaki graficzne i nazwy, nie są objęte polityką Europejskiego Trybunału Obrachunkowego w zakresie ponownego wykorzystywania.

Na stronach internetowych instytucji Unii Europejskiej dostępnych w domenie europa.eu zamieszczane są linki do stron zewnętrznych. Trybunał nie ma kontroli nad ich zawartością i w związku z tym zachęca użytkowników, aby we własnym zakresie zapoznali się z polityką ochrony prywatności i polityką w zakresie praw autorskich obowiązującymi na tych stronach.

Wykorzystywanie znaku graficznego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego

Znak graficzny Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nie może być wykorzystywany bez uprzedniej zgody Trybunału.

HTML	ISBN 978-92-849-6370-6	ISSN 2812-3026	doi:10.2865/3161982	QJ-01-25-064-PL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6371-3	ISSN 2812-3026	doi:10.2865/0025247	QJ-01-25-064-PL-N

Cytowanie

Europejski Trybunał Obrachunkowy, opinia [01/2026](#) w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia Europejskiego Funduszu Konkurencyjności („EFK”), w tym programu szczegółowego działań na rzecz badań naukowych i innowacji w dziedzinie obronności, uchylenia rozporządzeń (UE) 2021/522, (UE) 2021/694, (UE) 2021/697, (UE) 2021/783 oraz zmiany rozporządzeń (UE) 2021/696, (UE) 2023/588 i (UE) [EDIP] (SEC(2025) 555 final; SWD(2025) 555 final; SWD(2025) 556 final), Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2026.

Przedmiotem niniejszej opinii – wydanej na podstawie art. 322 ust. 1 TFUE, który przewiduje konsultacje z Europejskim Trybunałem Obrachunkowym w odniesieniu do wniosków ustawodawczych dotyczących zasad i instrumentów finansowych UE – jest wniosek dotyczący nowego rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Konkurencyjności. Został on pierwotnie przedstawiony przez Komisję Europejską 16 lipca 2025 r.

Celem niniejszej opinii jest przedstawienie uwag na temat ogólnej koncepcji wniosku, a także na temat zarządzania programem, ram wykonania i rozwiązań z zakresu kontroli finansowej. Opinia ma przyczynić się do tego, by koncepcja zaproponowanego programu wspierała należyte zarządzanie finansami, rozliczalność i europejską wartość dodaną w polityce UE w dziedzinie badań naukowych i innowacji.

**EUROPEJSKI TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG**

Tel.: +352 4398-1

**Formularz kontaktowy:
eca.europa.eu/pl/contact
Strona internetowa: eca.europa.eu
Media społecznościowe: @EUauditors**

EUROPEJSKI
TRYBUNAŁ
OBRACHUNKOWY

Urząd Publikacji
Unii Europejskiej